

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. kovo 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisė į šeimos susijungimą – Direktyva 2003/86/EB – 16 straipsnio 2 dalies a punktas – 17 straipsnis – Trečiosios šalies piliečio šeimos nario leidimo gyventi šalyje panaikinimas – Trečiosios šalies piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statusas – Direktyva 2003/109/EB – 9 straipsnio 1 dalies a punktas – Šio statuso praradimas – Sukčiavimas – Nežinojimas apie sukčiavimą“

Byloje C-557/17

dėl 2017 m. rugsėjo 20 d. *Raad van State* (Valstybės Taryba, Nyderlandai) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. rugsėjo 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

prieš

Y. Z.,

Z. Z.,

Y. Y.

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro ketvirtosios kolegijos pirmininko pareigas einantis septintosios kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai K. Jürimäe, C. Lycourgos (pranešėjas), E. Juhász ir C. Vajda,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. liepos 5 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Y. Z., Z. Z. ir Y. Y., atstovaujamų advokatų M. Strooij ir A. C. M. Nederveen,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman, M. H. S. Gijzen ir J. M. Hoogveld,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

* Proceso kalba: nyderlandų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos R. Troosters ir C. Cattabriga,
susipažinęs su 2018 m. spalio 4 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, 2003, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224) 16 straipsnio 2 dalies a punkto ir 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso (OL L 16, 2004, p. 44; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 272) 9 straipsnio 1 dalies a punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie* (valstybės sekretorius saugumo ir teisingumo reikalams, Nyderlandai) (toliau – valstybės sekretorius) ir Y. Z., Z. Z. ir Y. Y. (toliau atitinkamai – tėvas, sūnus ir motina) ginčą dėl valstybės sekretoriaus sprendimų, kuriais panaikinami Y. Z., Z. Z. ir Y. Y. išduoti leidimai gyventi šalyje, nurodoma šiems asmenims nedelsiant išvykti iš Nyderlandų teritorijos ir uždraudžiama jiems grįžti į Nyderlandus.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2003/86

- 3 Direktyvos 2003/86 2 ir 4 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:
„(2) Laikantis daugelyje tarptautinės teisės dokumentų įrašyto įsipareigojimo saugoti šeimą ir gerbti šeimos gyvenimą, turėtų būti imamasi priemonių dėl šeimos susijungimo. Ši direktyva gerbia pagrindines teises ir laikosi principų, pripažintų, visų pirma, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnyje bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.
<...>
(4) Šeimos susijungimas yra būtinas, kad būtų galimas šeimos gyvenimas. Jis padeda kurti sociokultūrinį stabilumą, palengvinantį trečiųjų šalių piliečių integraciją valstybėje narėje, o tai padeda siekti ekonominės ir socialinės sanglaudos, vieno iš pagrindinių Sutartyje nurodytų Bendrijos tikslų.“
- 4 Šios direktyvos 1 straipsnyje nustatyta:
„Šios direktyvos tikslas – nustatyti valstybių narių teritorijoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams naudojimosi šeimos susijungimo teise sąlygas.“

5 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

- c) „globėjas“ – trečiosios šalies pilietis, teisėtai gyvenantis valstybėje narėje ir pateikiantis prašymą [dėl šeimos susijungimo] arba kurio šeimos nariai prašo šeimos susijungimo, kad prisijungtų prie jo;
- d) „šeimos susijungimas“ – valstybėje narėje teisėtai gyvenančio trečiosios šalies piliečio šeimos narių atvykimas ir gyvenimas toje valstybėje narėje, kad būtų išsaugota šeima, nepaisant ar šeimos santykiai atsirado prieš atvykstant tam gyventojui, ar jam atvykus;

<...>

6 Direktyvos 2003/86 4 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Pagal šią direktyvą ir laikydamosi IV skyriuje, taip pat 16 straipsnyje nustatytų sąlygų valstybės narės leidžia atvykti ir gyventi šiems šeimos nariams:

- a) globėjo sutuoktiniui;
- b) globėjo ir jo / jos sutuoktinio nepilnamečiams vaikams <...>;

<...>

7 Šios direktyvos 5 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatyta:

„Prie prašymo [atvykti ir gyventi šalyje] pridedami dokumentiniai šeimos santykių ir 4 bei 6 straipsniuose bei atitinkamais atvejais 7 ir 8 straipsniuose nurodytų sąlygų laikymosi įrodymai [dokumentai, įrodantys šeimos santykių buvimą ir 4 ir 6 straipsniuose bei atitinkamais atvejais 7 ir 8 straipsniuose nurodytų sąlygų laikymąsi] <...>“

8 Minėtos direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Tuo metu, kai yra pateiktas prašymas susijungti su šeima, atitinkama valstybė narė gali reikalauti, kad prašymą pateikęs asmuo pateiktų įrodymus, kad globėjas turi:

<...>

- c) pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant atitinkamos valstybės narės socialinės paramos sistema. <...>“

9 Direktyvos 2003/86 13 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta:

„Šeimos nariui (-iams) suteikto leidimo gyventi trukmė iš esmės neviršija globėjo turimo leidimo gyventi galiojimo trukmės.“

10 Šios direktyvos 16 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Valstybės narės taip pat gali atmesti prašymą atvykti ir gyventi šeimos susijungimo tikslu arba panaikinti ar atsisakyti atnaujinti šeimos nario leidimą gyventi, jei įrodoma, kad:

- a) buvo naudojama neteisinga ar klaidinanti informacija, netikri ar suklastoti dokumentai, buvo kitaip sukčiaujama ar naudojamos kitos neteisėtos priemonės;

<...>

3. Valstybės narės gali panaikinti ar atsisakyti atnaujinti šeimos nario leidimą gyventi tais atvejais, kai globėjo leidimo gyventi trukmė baigiasi ir šeimos narys dar neturi atskiros leidimo gyventi pagal 15 straipsnį.“

11 Minėtos direktyvos 17 straipsnyje nurodyta:

„Valstybės narės, atmesdamos prašymą, panaikindamos ar atsisakydamos atnaujinti leidimą gyventi arba spręsdamos klausimą dėl globėjo ar jo šeimos nario išsiuntimo, deramai atsižvelgia į asmens šeimos santykių pobūdį ir tvirtumą, jo gyvenimo valstybėje narėje trukmę, šeimos, kultūrinių ir socialinių ryšių su jo ar jos kilmės šalimi buvimą.“

Direktyva 2003/109

12 Direktyvos 2003/109 2, 4, 6 ir 12 konstatuojamosiose dalyse skelbiama:

„(2) Europos Vadovų Taryba savo specialiajame susitikime Tamperėje 1999 m. spalio 15 ir 16 d. pareiškė, kad trečiųjų šalių piliečių juridinis statusas turėtų būti derinamas su valstybių narių piliečių statusu [priartintas prie valstybių narių piliečių statuso, ir kad tam tikrą laikotarpį, kurį reikėtų nustatyti, valstybėje narėje teisėtai gyvenančiam ir turinčiam ilgalaikio gyventojų leidimą toje valstybėje narėje asmeniui būtų suteiktos tam tikros vienodos teisės, kurios kuo labiau atitiktų Europos Sąjungos piliečių turimas teises.

<...>

(4) Trečiųjų šalių piliečių, kurie yra ilgalaikiai valstybių narių gyventojai, integracija yra esminis elementas skatinant ekonominę ir socialinę sanglaudą, kurią Sutartis nurodo pagrindiniu Bendrijos tikslu.

<...>

(6) Pagrindinis kriterijus ilgalaikio gyventojų statusui įgyti turi būti gyvenimo valstybės narės teritorijoje trukmė. Gyvenama turi būti teisėtai ir nuolat, kad būtų galima parodyti, jog žmogus įsitvirtino toje šalyje. <...>

<...>

(12) Norint sukurti autentišką dokumentą [nustatyti tinkamą priemonę] dėl ilgalaikių gyventojų integracijos į tą visuomenę, kurioje jie gyvena, su ilgalaikiais gyventojais įvairiausiais ekonominiais ir socialiniais klausimais turi būti elgiamasi šioje direktyvoje atitinkamomis nustatytomis sąlygomis lygiai taip pat, kaip ir su valstybės narės piliečiais.“

13 Šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės suteikia ilgalaikio gyventojų statusą trečiųjų šalių piliečiams, kurie prieš pat paduodami atitinkamą pareiškimą yra penkerius metus teisėtai ir nuolat pragyvenę jos teritorijoje.“

14 Minėtos direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės reikalauja, kad trečiųjų šalių piliečiai įrodytų, kad jie patys ir nuo jų priklausomi šeimos nariai turi:

a) pastovių ir reguliarių išteklių, kurių pakanka patiems išsilaikyti ir išlaikyti savo šeimos narius, nesikreipiant į atitinkamos valstybės narės socialinės pagalbos sistemą. <...>

<...>“

15 Direktyvos 2003/109 7 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta:

„Norėdamas gauti ilgalaikio gyventojų statusą, trečiosios šalies pilietis pateikia pareiškimą tos valstybės narės, kurioje jis gyvena, kompetentingoms institucijoms. Prie pareiškimo pridėjami nacionalinės teisės aktuose nurodyti dokumentiniai įrodymai, įrodantys, kad jis ar ji tenkina 4 ir 5 straipsnyje [straipsniuose] nustatytas sąlygas <...>“

16 Šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Ilgalaikio gyventojų statusas yra nuolatinis, atsižvelgiant į 9 straipsnį.“

17 Minėtos direktyvos 9 straipsnyje nustatyta:

„1. Ilgalaikiai gyventojai praranda teisę į ilgalaikio gyventojų statusą tais atvejais, kai:

a) paaiškėja, kad ilgalaikio gyventojų statusas įgytas apgaulės būdu;

<...>

7. Jei panaikinus arba praradus ilgalaikio gyventojų statusą nereiškia, kad tas asmuo turi būti išsiųstas, atitinkama valstybė narė leidžia tokiam asmeniui likti jos teritorijoje, jei jis ar ji tenkina nacionalinės teisės aktuose nustatytas sąlygas ir (arba) nekelia grėsmės viešajai tvarkai arba visuomenės saugumui.“

Sprendimas Nr. 1/80

18 1980 m. rugsėjo 19 d. Asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros, pridėto prie Susitarimo, įsteigiančio Europos ekonominės bendrijos ir Turkijos asociaciją, kurį 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje pasirašė Turkijos Respublika ir EEB valstybės narės ir Bendrija ir kuris Bendrijos vardu buvo sudarytas, aprobuotas ir patvirtintas 1963 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu 64/732/EEB (OL 217, 1964, p. 3685; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 11 t., p. 10), 7 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta:

„Teisėtai valstybės narės darbo rinkoje esančio darbuotojo Turkijos piliečio šeimos nariai, kuriems buvo suteikta teisė atvykti pas jį, turi teisę:

– išskyrus atvejus, kai pirmenybė teikiama Bendrijos valstybių narių darbuotojams, priimti bet kokią pasiūlymą įsidarbinti, jei jie bent trejus metus teisėtai gyveno šioje valstybėje narėje;

- laisvai dirbti bet kokią pasirinktą samdomą darbą, jei jie bent penkerius metus teisėtai gyveno šioje valstybėje narėje.“

Nyderlandų teisė

- 19 2000 m. lapkričio 23 d. *wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet* (Įstatymas dėl Užsieniečių įstatymo naujos redakcijos) (*Stb.* 2000, Nr. 495, toliau – 2000 m. įstatymas) 14 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Ministras turi teisę:

- a) patenkinti, atmesti arba palikti nenagrinėtą prašymą suteikti leidimą laikinai gyventi šalyje;

<...>“

- 20 Šio įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Prašymas pratęsti 14 straipsnyje nurodytą leidimą laikinai gyventi šalyje gali būti atmestas, jei:

<...>

- c) užsienietis pateikė netikslią informaciją arba nepateikė informacijos, dėl kurios būtų buvęs atmestas pirminis prašymas išduoti arba pratęsti leidimą gyventi šalyje;

<...>“

- 21 Šio įstatymo 19 straipsnis suformuluotas taip:

„Leidimas laikinai gyventi šalyje gali būti panaikintas dėl 18 straipsnio 1 dalyje nurodytų priežasčių, išskyrus b punkte nurodytą priežastį <...>“

- 22 2000 m. įstatymo 45a straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Ministras turi teisę:

- a) patenkinti, atmesti arba palikti nenagrinėtą prašymą suteikti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES;
- b) panaikinti ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi ES.“

- 23 Šio įstatymo 45d straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi ES panaikinamas, jei:

<...>

- b) leidimas gyventi buvo gautas apgaulės būdu.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 24 Nuo 2001 m. kovo 29 d. tėvui, Kinijos piliečiui, dėl jo tariamai vykdomos bendrovės vadovo veiklos buvo išduotas įprastas leidimas laikinai gyventi Nyderlanduose, vėliau, nuo 2006 m. balandžio 28 d., – įprastas leidimas nuolat gyventi šioje valstybėje narėje. Šie leidimai gyventi šalyje buvo suteikti išimtinai remiantis nacionaline teise.
- 25 2002 m. sausio 31 d. motinai ir sūnui, atitinkamai tėvo sutuoktinei ir šios poros nepilnamečiui sūnui, gimusiam 1991 m., taip pat Kinijos piliečiams, pagal 2000 m. įstatymo 14 straipsnį buvo išduoti įprasti leidimai laikinai gyventi minėtoje valstybėje narėje. Šie leidimai buvo suteikti šeimos susijungimo su tėvu tikslais, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2003/86. Pagal 2000 m. įstatymo 20 ir 21 straipsnius, kuriuos pakeitė šio įstatymo 45a straipsnis (jų tekstas iš esmės perkeltas į šį straipsnį) ir kuriais į Nyderlandų teisinę sistemą perkeliama Direktyvos 2003/109 7 ir 8 straipsniai, motinai ir sūnui nuo 2006 m. spalio 18 d. buvo išduoti įprasti leidimai nuolat gyventi toje pačioje valstybėje narėje; juose buvo įrašas „ilgalaikis EB gyventojas“.
- 26 2014 m. sausio 29 d. keliais sprendimais valstybės sekretorius atgaline data panaikino, pirma, įvairius tėvui išduotus įprastus leidimus gyventi šalyje dėl to, kad tariamai tėvo atliekamas darbas buvo fiktyvus, kad jį įdarbinusi bendrovė nevykdė jokios veiklos, taigi šie leidimai buvo gauti apgaulės būdu. Antra, valstybės sekretorius taip pat atgaline data panaikino motinai ir sūnui suteiktus leidimus laikinai gyventi šalyje šeimos susijungimo tikslais ir jiems išduotus ilgalaikio gyventojų leidimus gyventi šalyje. Be to, šiais sprendimais valstybės sekretorius nurodė tėvui, motinai ir sūnui nedelsiant išvykti iš Nyderlandų teritorijos ir uždraudė jiems grįžti į Nyderlandus.
- 27 Konkrečiau dėl įprastų motinos ir sūnaus leidimų laikinai gyventi šalyje, panaikintų pagal 2000 m. įstatymo 18 straipsnio 1 dalies c punktą ir 19 straipsnį, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Direktyvos 2003/86 16 straipsnio 2 dalies a punktas, valstybės sekretorius teigia, kad šie leidimai buvo gauti apgaulės būdu, nes buvo išduoti remiantis suklustotais tėvo įdarbinimą patvirtinančiais dokumentais. Tas pats pasakytina ir apie motinai ir sūnui išduotus ilgalaikio gyventojų leidimus gyventi. Iš tiesų, pirma, šie leidimai buvo gauti remiantis klaidinga prielaida, kad prieš išduodant minėtus leidimus motina ir sūnus teisėtai gyveno Nyderlanduose. Antra, suklustoti tėvo įdarbinimą patvirtinantys dokumentai taip pat buvo pateikti siekiant įrodyti, kad motina ir sūnus turėjo nuolatinių, reguliarių gaunamų ir pakankamų lėšų, nes jie patys niekada neturėjo tokių lėšų.
- 28 Valstybės sekretoriaus teigimu, neturi reikšmės tai, ar motina ir sūnus žinojo, ar nežinojo apie tėvo sukčiavimą ir apie suklustotus tėvo įdarbinimą patvirtinančius dokumentus.
- 29 2015 m. gegužės 4 d. sprendimu valstybės sekretorius atmetė tėvo, motinos ir sūnaus prieštaravimą, pateiktą dėl 2014 m. sausio 29 d. sprendimų.
- 30 Skundą dėl 2015 m. gegužės 4 d. sprendimo nagrinėjantis *rechtbank Den Haag* (Hagos apylinkės teismas, Nyderlandai) 2016 m. gegužės 31 d. sprendimu pažymėjo, kad valstybės sekretorius teisingai nusprendė panaikinti įvairius tėvo leidimus gyventi šalyje, taip pat, pirma, pagal Direktyvos 2003/86 16 straipsnio 2 dalies a punktą – įprastus motinos ir sūnaus leidimus laikinai gyventi šalyje ir, antra, pagal Direktyvos 2003/109 9 straipsnio 1 dalies a punktą – motinai ir sūnui išduotus ilgalaikio gyventojų leidimus gyventi šalyje. Vis dėlto šis teismas teigė, kad skundas yra pagrįstas, nes valstybės sekretorius tinkamai nepaaiškino, kodėl sūnui išduotų leidimų gyventi šalyje panaikinimas neprieštarauja teisei į privatumą, užtikrintai pagal 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 8 straipsnį.
- 31 Dėl šio sprendimo tiek valstybės sekretorius, tiek tėvas, motina ir sūnus pateikė apeliacinius skundus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

- 32 Šis teismas patenkino valstybės sekretoriaus pateiktą apeliacinį skundą.
- 33 Iš tiesų minėtas teismas nusprendė, kad valstybės sekretorius nesuklydo, manydamas, kad atsižvelgiant į esamus skirtingus interesus sūnui išduotų leidimų gyventi šalyje panaikinimas neprieštarauja EŽTK 8 straipsniui. Jis pridūrė, kad dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7 straipsnio, kuriam turi būti suteikta tokia pati reikšmė ir taikymo sritis kaip ir EŽTK 8 straipsniui, vertinimas nesikeičia.
- 34 Kiek tai susiję su tėvo, motinos ir sūnaus pateiktu priešpriešiniu apeliaciniu skundu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, jog neginčijama, kad tėvas gavo leidimus laikinai ir nuolat gyventi šalyje apgaulės būdu, nes jo darbas buvo fiktyvus. Taigi šis ginčas susijęs tik su klausimu, kokių pasekmių sukčiavimas turėjo motinos ir sūnaus teisei gyventi šalyje.
- 35 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, pirma, neginčijama, jog suklustotais įdarbinimą patvirtinančiais dokumentais, tėvo pateiktais siekiant įrodyti, kad jis turėjo nuolatinių, reguliariai gaunamų ir pakankamų lėšų, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/86 7 straipsnio 1 dalies c punktą, yra grindžiamas motinos ir sūnaus įprastų leidimų laikinai gyventi šalyje išdavimas ir pratęsimas. Bet tėvas niekada neturėjo tokių lėšų, nes jo darbas buvo fiktyvus. Be to, minėtas teismas pažymi, kad motina ir sūnus negavo atskirų leidimų gyventi šalyje, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalį, nes pagal Nyderlandų teisę atskiras leidimas gyventi šalyje suteikiamas tik dėl nelaikinių humanitarinių priežasčių, o motina ir sūnus niekada nebuvo pateikę prašymo išduoti tokį leidimą.
- 36 Antra, kiek tai susiję su motinai ir sūnui suteiktais ilgalaikio gyventojų leidimais gyventi šalyje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad taip pat neginčijama, jog motinos ir sūnaus gyvenimas Nyderlanduose prieš gaunant minėtus leidimus buvo pagrįstas tėvo sukčiavimu. Taigi prielaida, kad jie įvykdė penkerių metų teisėto gyvenimo valstybės narės teritorijoje sąlygą, numatytą Direktyvos 2003/109 4 straipsnio 1 dalyje, taip pat grindžiama sukčiavimu. Be to, šie leidimai buvo gauti remiantis suklustotais tėvo įdarbinimą patvirtinančiais dokumentais, kurie buvo pateikti siekiant gauti šiuos leidimus.
- 37 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad šiuo atveju reikia remtis prielaida, jog motina ir sūnus nežinojo apie tėvo sukčiavimą, nes valstybės sekretorius ne tik ne tvirtino, kad jie apie tai žinojo, bet taip pat manė, kad šis aspektas yra nesvarbus.
- 38 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tokiomis aplinkybėmis valstybės sekretorius galėtų teisėtai panaikinti, pirma, motinai ir sūnui suteiktus leidimus laikinai gyventi šalyje, kaip nurodyta Direktyvos 2003/86 16 straipsnio 2 dalies a punkte, ir, antra, motinai ir sūnui išduotus ilgalaikio gyventojų leidimus gyventi šalyje, kaip nurodyta Direktyvos 2003/109 9 straipsnio 1 dalies a punkte.
- 39 Šiomis aplinkybėmis *Raad van State* (Valstybės Taryba, Nyderlandai) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Direktyvos 2003/86] 16 straipsnio 2 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiama panaikinti šeimos susijungimo tikslais išduotą leidimą gyventi šalyje, jeigu šis leidimas buvo gautas pateikus apgaulingą informaciją, tačiau šeimos narys nežinojo apie šios informacijos apgaulingą pobūdį?
2. Ar [Direktyvos 2003/109] 9 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiama panaikinti ilgalaikio gyventojų statusą, jeigu šis statusas buvo įgytas remiantis apgaulinga informacija, tačiau ilgalaikis gyventojas nežinojo apie šios informacijos apgaulingą pobūdį?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 40 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/86 16 straipsnio 2 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiama valstybei narei panaikinti trečiosios šalies piliečio šeimos nariams pagal šią direktyvą išduotus leidimus gyventi šalyje dėl to, kad suklastoti dokumentai buvo pateikti siekiant gauti šiuos leidimus gyventi šalyje, jeigu minėti šeimos nariai nežinojo apie šių dokumentų apgaulingą pobūdį.
- 41 Siekiant atsakyti į šį klausimą svarbu priminti, kad vadovaujantis Direktyvos 2003/86 4 straipsnio 1 dalies a ir b punktais pagal šią direktyvą valstybės narės leidžia atvykti ir gyventi šeimos susijungimo prašymo teikėjo sutuoktiniui ir šeimos susijungimo prašymo teikėjo ir jo (jos) sutuoktinio nepilnamečiams vaikams. Pagal minėtos direktyvos 5 straipsnio 2 dalį prie prašymo atvykti ir gyventi pridedami dokumentai, įrodantys, be kita ko, šios direktyvos 7 straipsnyje nurodytų sąlygų laikymąsi; pastarojo straipsnio 1 dalies c punkte nustatyta, jog atitinkama valstybė narė gali reikalauti, kad prašymą pateikęs asmuo pateiktų įrodymus, jog šeimos susijungimo prašymo teikėjas turi nuolatinių ir reguliariai gaunamų lėšų, kurių pakanka pačiam išsilaikyti ir savo šeimos nariams išlaikyti, nesinaudojant tos valstybės narės socialinės paramos sistema.
- 42 Direktyvos 2003/86 16 straipsnio 2 dalies a punkte numatyta, kad valstybės narės gali panaikinti šeimos nario leidimą gyventi, jei įrodoma, kad buvo naudojama neteisinga ar klaidinanti informacija, netikri ar suklastoti dokumentai, buvo kitaip sukčiaujama ar naudojamos kitos neteisėtos priemonės.
- 43 Iš šios nuostatos formuluotės matyti, jog valstybės narės iš esmės gali panaikinti minėtą leidimą gyventi šalyje dėl to, kad buvo pateikti suklastoti dokumentai arba kad buvo sukčiaujama siekiant gauti minėtą leidimą. Šioje nuostatoje nenurodomas asmuo, kuris pateikia arba naudoja šiuos dokumentus arba kuris sukčiauja, ir nereikalaujama, kad atitinkamas šeimos narys žinotų apie tai. Be to, iš šios nuostatos formuluotės matyti, kad vien naudojimosi tais pačiais tikslais neteisinga informacija arba netikrais dokumentais, visų pirma siekiant įtikinti, kad šeimos susijungimo prašymo teikėjas turi nuolatinių, reguliariai gaunamų ir pakankamų lėšų, kaip numatyta šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punkte, pakanka pateisinti sprendimui panaikinti šeimos narių leidimą gyventi šalyje, nereikalaujant pagal Direktyvos 2003/86 16 straipsnio 2 dalies a punktą įrodyti, kad vienas iš šeimos narių ketino sukčiauti arba kad šie šeimos nariai žinojo apie neteisingą tokios informacijos ar dokumentų pobūdį.
- 44 Tokį aiškinimą patvirtina sisteminis Direktyvos 2003/86 16 straipsnio 2 dalies a punkto aiškinimas.
- 45 Iš tiesų šioje nuostatoje numatytos leidimo gyventi šalyje panaikinimo priežastys atitinka prašymo atvykti ir gyventi šalyje atmetimo priežastis. Minėtoje nuostatoje numatyta, kad neteisingos ar klaidinančios informacijos, netikrų ar suklastotų dokumentų naudojimas, taip pat kitoks sukčiavimas ar kitų neteisėtų priemonių naudojimas yra pagrindas ne tik panaikinti suteiktą leidimą gyventi šalyje, bet ir atmesti minėtą prašymą. Taigi abiem atvejais šis pagrindas turi būti aiškinamas vienodai. Kaip pažymėjo Nyderlandų vyriausybė, dėl šios nuostatos veiksmingumo reikalaujama, kad valstybės narės galėtų atmesti šeimos nario prašymą atvykti ir gyventi šalyje, kai grindžiant šį prašymą pateikiami netikri ar suklastoti dokumentai, net jei šis šeimos narys ir nežino apie šių dokumentų netikrą ar suklastotą pobūdį.
- 46 Be to, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai šeimos susijungimo prašymo teikėjas sukčiavo, atsižvelgiant į šeimos susijungimo prašymo teikėjo svarbą Direktyva 2003/86 nustatytoje sistemoje, tai atitinka šia direktyva siekiamus tikslus ir jos loginį pagrindą, kad toks sukčiavimas turi įtakos šeimos susijungimo procesui ir visų pirma leidimams gyventi šalyje, suteiktiems šio šeimos susijungimo prašymo teikėjo šeimos nariams, net jeigu šie ir nežinojo apie sukčiavimą.

- 47 Iš tiesų iš Direktyvos 2003/86 4 konstatuojamosios dalies matyti, kad pagrindinis šios direktyvos tikslas yra palengvinti trečiosios šalies piliečių, t. y. šeimos susijungimo prašymo teikėjų, integraciją valstybėse narėse dėl šeimos susijungimo padarant galimą šeimos gyvenimą kartu (2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Khachab*, C-558/14, EU:C:2016:285, 26 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją). Iš šio tikslo ir šios direktyvos, visų pirma 13 straipsnio 3 dalies ir 16 straipsnio 3 dalies, bendro aiškinimo matyti, kad tol, kol atitinkami šeimos nariai neįgijo atskiros teisės gyventi šalyje pagal minėtos direktyvos 15 straipsnį, jų teisė gyventi šalyje yra išvestinė teisė, kylanti iš atitinkamo šeimos susijungimo prašymo teikėjo teisės gyventi šalyje, kuria siekiama skatinti pastarojo integraciją. Šiomis aplinkybėmis valstybė narė turi turėti galimybę manyti, kad šeimos susijungimo prašymo teikėjo sukčiavimas paveikia visą šeimos susijungimo procesą, visų pirma šio šeimos susijungimo prašymo teikėjo šeimos nariams suteikiamą teisę gyventi šalyje, ir tuo remdamasi panaikinti tų šeimos narių leidimą gyventi šalyje, net jei jie ir nežinojo apie sukčiavimą. Juo labiau taip yra tuo atveju, jei, kaip ir nagrinėjamoje byloje, dėl sukčiavimo pažeidžiama šeimos susijungimo prašymo teikėjo teisė gyventi šalyje.
- 48 Šiuo klausimu primintina, kad pagal Direktyvos 2003/86 1 straipsnį ja siekiama nustatyti trečiųjų šalių piliečių, teisėtai gyvenančių valstybių narių teritorijoje, teisės į šeimos susijungimą įgyvendinimo sąlygas. Darytina išvada, kad ši teisė suteikiama tokiems piliečiams, ir tai patvirtina šios direktyvos 2 straipsnio d punkte įtvirtintos sąvokos „šeimos susijungimas“ apibrėžtis. Vis dėlto trečiosios šalies pilietis, kuriam, kaip pagrindinėje byloje aptariamam tėvui, atgaline data buvo panaikinti išduoti leidimai gyventi šalyje, gauti apgaulės būdu, negali būti laikomas teisėtai valstybės narės teritorijoje gyvenančiu asmeniu. Taigi *a priori* yra pagrįsta, kad toks pilietis negali pasinaudoti minėta teise ir kad jo šeimos nariams pagal minėtą direktyvą suteikti leidimai gyventi šalyje gali būti panaikinti.
- 49 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad, pirma, sukčiavo tėvas, kuris pateikė suklastotus įdarbinimą patvirtinančius dokumentus, siekdamas įrodyti, kad turėjo nuolatinių ir reguliariai gaunamų lėšų, kurių pakanka pačiam išsilaikyti ir savo šeimos nariams išlaikyti, ir, antra, šie dokumentai buvo pateikti siekiant gauti leidimus gyventi šalyje jo šeimos nariams, t. y. motinai ir sūnui, nors jie ir nežinojo apie minėtų dokumentų apgaulingą pobūdį.
- 50 Tokiomis aplinkybėmis iš Direktyvos 2003/86 16 straipsnio 2 dalies a punkto aiškinimo, pateikto šio sprendimo 43 punkte, matyti, kad tėvo sukčiavimas ir netikrų ar suklastotų įdarbinimą patvirtinančių dokumentų naudojimas siekiant įrodyti, kad tėvas turėjo nuolatinių, reguliariai gaunamų ir pakankamų lėšų, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies c punktą, leidžia *a priori* pateisinti motinai ir sūnui pagal minėtą direktyvą išduotų leidimų gyventi šalyje panaikinimą.
- 51 Vis dėlto, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 27 ir 28 punktuose, leidimo gyventi panaikinimas pagal Direktyvos 2003/86 16 straipsnio 2 dalies a punktą nėra savaiminis. Iš tiesų iš šioje nuostatoje vartojamos frazės „gali <...> panaikinti“ matyti, kad valstybėms narėms suteikta diskrecija spręsti dėl tokio panaikinimo. Šiuo aspektu atitinkama valstybė narė pagal šios direktyvos 17 straipsnį privalo iš anksto individualiai išnagrinėti atitinkamo šeimos nario situaciją, proporcingai ir pagrįstai įvertindama visus esamus interesus (šiuo klausimu žr. 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *O ir kt.*, C-356/11 ir C-357/11, EU:C:2012:776, 81 punktą ir 2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Khachab*, C-558/14, EU:C:2016:285, 43 punktą).
- 52 Pagal pastarąjį straipsnį ši valstybė narė turi deramai atsižvelgti į šio asmens šeimos santykių pobūdį ir tvirtumą, jo gyvenimo šioje valstybėje narėje trukmę ir, visų pirma kiek tai susiję su priemone panaikinti leidimą gyventi šalyje, į šeimos, kultūrinių ar socialinių ryšių su jo kilmės šalimi buvimą.
- 53 Be to, kaip matyti iš Direktyvos 2003/86 2 konstatuojamosios dalies, su šeimos susijungimu susijusių priemonių, kaip antai priemonių panaikinti šeimos nariams išduotą leidimą gyventi šalyje, turi būti imamasi laikantis pagrindinių teisių, visų pirma teisės gerbti privatų ir šeimos gyvenimą, garantuotos Chartijos 7 straipsnyje, kuriame nurodytos teisės, atitinkančios EŽTK 8 straipsnio 1 dalimi garantuojamas teises (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Chakroun*, C-578/08,

EU:C:2010:117, 44 punktą ir 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *O ir kt.*, C-356/11 ir C-357/11, EU:C:2012:776, 75 ir 76 punktus). Taigi, jeigu atitinkama valstybė narė turi tam tikrą diskreciją Direktyvos 2003/86 17 straipsnyje numatytam vertinimui atlikti, šis vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant į Chartijos 7 straipsnį.

- 54 Taigi šiuo atveju, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 32 punkte, kompetentingos nacionalinės institucijos turėjo atsižvelgti, be kita ko, į motinos ir sūnaus gyvenimo Nyderlanduose trukmę, amžių, kurio sulaukęs sūnus atvyko į šią valstybę narę, ir galimas aplinkybes, kuriomis jis užaugo ir gavo išsilavinimą, taip pat į motinos ir sūnaus šeiminių, ekonominių, socialinių ir kultūrinių ryšių su minėta valstybe nare buvimą. Jos taip pat turėjo atsižvelgti į galimą tokių motinos ir sūnaus ryšių su savo kilmės šalimi buvimą, kuris įvertinamas remiantis tokiomis aplinkybėmis, kaip, be kita ko, šeimos rato šioje šalyje buvimas, kelionės į šią šalį arba gyvenimo joje laikotarpiai arba minėtos šalies kalbos mokėjimo lygis.
- 55 Kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 30 punkte, vertindamos šios institucijos taip pat privalo atsižvelgti į tai, kad nagrinėjamu atveju motina ir sūnus nėra individualiai atsakingi dėl tėvo sukčiavimo ir kad jie apie tai nežinojo.
- 56 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjami sprendimai, kuriais valstybės sekretorius panaikino motinos ir sūnaus leidimus gyventi šalyje, yra pateisinami atsižvelgiant į šio sprendimo 51–55 punktuose išdėstytus argumentus, ar atsižvelgiant į šiuos argumentus pastariesiems turi būti palikti šie leidimai gyventi šalyje.
- 57 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/86 16 straipsnio 2 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, kai suklastoti dokumentai buvo pateikti siekiant trečiosios šalies piliečio šeimos nariams gauti leidimus gyventi šalyje, tai, kad šie šeimos nariai nežinojo apie šių dokumentų apgaulingą pobūdį, netrukdo atitinkamai valstybei narei, laikantis šios nuostatos, panaikinti šių leidimų gyventi šalyje. Vis dėlto pagal šios direktyvos 17 straipsnį kompetentingos nacionalinės institucijos privalo iš anksto individualiai išnagrinėti atitinkamo šeimos nario situaciją, proporcingai ir pagrįstai įvertindamos visus esamus interesus.

Dėl antrojo klausimo

- 58 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/109 9 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiama valstybei narei panaikinti trečiosios šalies piliečiams pagal šią direktyvą suteiktą ilgalaikio gyventojų statusą dėl to, kad šis statusas buvo įgytas naudojant suklastotus dokumentus, jeigu šie piliečiai nežinojo apie šių dokumentų apgaulingą pobūdį.
- 59 Siekiant atsakyti į šį klausimą reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2003/109 4 straipsnio 1 dalį valstybės narės suteikia ilgalaikio gyventojų statusą trečiųjų šalių piliečiams, kurie pastaruosius penkerius metus teisėtai ir nuolat gyveno jos teritorijoje. Vis dėlto šio statuso įgijimas nėra savaiminis. Iš tiesų pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalį atitinkamas trečiosios šalies pilietis privalo šiuo tikslu pateikti prašymą tos valstybės narės, kurioje jis gyvena, kompetentingoms institucijoms, o prie prašymo turi būti pridedami dokumentai, įrodantys, kad jis atitinka minėtos direktyvos 4 ir 5 straipsniuose nustatytas sąlygas. Visų pirma pagal tos pačios direktyvos 5 straipsnio 1 dalies a punktą reikia įrodyti, kad trečiosios šalies pilietis turi nuolatinių ir reguliariai gaunamų lėšų, kurių pakanka pačiam išsilaikyti ir išlaikyti savo šeimos narius nesinaudojant tos valstybės narės socialinės paramos sistema.
- 60 Direktyvos 2003/109 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ilgalaikio gyventojų statusas yra nuolatinis, atsižvelgiant į šios direktyvos 9 straipsnį.

- 61 Šiuo klausimu šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad ilgalaikiai gyventojai praranda teisę į šį statusą tuo atveju, jei paaiškėja, kad šis statusas įgytas apgaulės būdu. Vis dėlto šioje nuostatoje nenurodomas asmuo, kuris turi būti sukčiavęs, ir nereikalaujama, kad atitinkamas gyventojas būtų apie tai žinojęs.
- 62 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją asmenys negali remtis Sąjungos teisės normomis sukčiaudami, o sukčiavimo draudimo principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kurio turi laikytis asmenys (šiuo klausimu žr. 2018 m. vasario 6 d. Sprendimo *Altun ir kt.*, C-359/16, EU:C:2018:63, 48 ir 49 punktus ir 2018 m. liepos 11 d. Sprendimo *Komisija / Belgija*, C-356/15, EU:C:2018:555, 99 punktą). Atsisakymas suteikti teisę arba teisės panaikinimas dėl su sukčiavimu susijusių aplinkybių tėra paprasta pasekmė konstatavimo, kad sukčiavimo atveju faktiškai nėra įvykdytos objektyvios sąlygos, kurių reikalaujama siekiant gauti norimą teisę (šiuo klausimu žr. 2017 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Cussens ir kt.*, C-251/16, EU:C:2017:881, 32 punktą).
- 63 Be to, iš Direktyvos 2003/109 2, 4, 6 ir 12 konstatuojamųjų dalių matyti, kad šia direktyva siekiama užtikrinti trečiosios šalies piliečių, ilgai ir teisėtai gyvenančių valstybėse narėse, integraciją (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 17 d. Sprendimo *Tahir*, C-469/13, EU:C:2014:2094, 32 punktą; 2015 m. birželio 4 d. Sprendimo *P ir S*, C-579/13, EU:C:2015:369, 46 punktą ir 2015 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *CGIL ir INCA*, C-309/14, EU:C:2015:523, 21 punktą) ir šiuo tikslu priartinti šių trečiosios šalies piliečių teises prie teisių, kuriomis naudojasi Sąjungos piliečiai, visų pirma įvairiose ekonominėse ir socialinėse srityse elgiantis su jais lygiai taip pat kaip ir su Sąjungos piliečiais. Taigi ilgalaikio gyventojų statusas leidžia šį statusą turinčiam asmeniui naudotis vienodo požiūrio principu Direktyvos 2003/109 11 straipsnyje nustatytose srityse, laikantis šiame straipsnyje numatytų sąlygų. Pagal šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalį šis statusas atitinkamam ilgalaikiam gyventojui taip pat suteikia teisę gyventi kitos nei ilgalaikio gyventojų statusą jam suteikusių valstybės narės teritorijoje ilgiau kaip tris mėnesius, jei tenkinamos šios direktyvos III skyriuje nustatytos sąlygos, ir pagal tos pačios direktyvos 21 straipsnį naudotis šios direktyvos 11 straipsnyje nurodytu vienodo požiūrio principu.
- 64 Atsižvelgiant į išplėstas teises, susijusias su ilgalaikio gyventojų statusu, svarbu, kad valstybės narės galėtų veiksmingai kovoti su sukčiavimu panaikindamos sukčiavimu grindžiamą ilgalaikio gyventojų statusą šio statuso gavėjams.
- 65 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad nė vienas asmuo negali reikalauti išlaikyti apgaulės būdu pagal Direktyvą 2003/109 įgytas teises, nesvarbu, ar sukčiavo šių teisių gavėjas, ar jam žinomas asmuo, nes lemiamas veiksnys yra tai, kad tokių teisių įgijimas buvo sukčiavimo padarinys.
- 66 Darytina išvada, kad Direktyvos 2003/109 9 straipsnio 1 dalies a punktas taikomas visais atvejais, kai ilgalaikio gyventojų statuso įgijimas grindžiamas sukčiavimu, t. y. kai sukčiavimas lėmė šio statuso įgijimą, neatsižvelgiant į tai, kuris asmuo sukčiavo, ir nepaisant to, ar minėtas gyventojas žinojo apie tai.
- 67 Visų pirma ši nuostata taikoma, kai, kaip pagrindinėje byloje, atitinkamas gyventojas, siekdamas įgyti ilgalaikio gyventojų statusą, pateikė suklaidintus dokumentus, kad įrodytų, jog turi nuolatinių ir reguliarių gaunamų lėšų, kurių pakanka pačiam išsilaikyti ir savo šeimos nariams išlaikyti, nors jis ir nebuvo sukčiavimo iniciatorius ir nežinojo apie šių dokumentų apgaulingą pobūdį. Iš tiesų tokiu atveju šio statuso įgijimas yra tiesiogiai pagrįstas sukčiavimu, todėl tai neišvengiamai turi įtakos šiam statusui.
- 68 Šio aiškinimo nepaneigia 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimas *Altun* (C-337/07, EU:C:2008:744), kurį nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

- 69 Tame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad nuo to momento, kai darbuotojo turko šeimos nariai įgijo savarankišką teisę gyventi šalyje pagal Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmą pastraipą, šios teisės nebegalima ginčyti remiantis pažeidimais, kurie praeityje paveikė šio darbuotojo teisę gyventi šalyje, t. y. pažeidimais, kurie, kaip šiuo atveju, buvo padaryti dėl apgaulingo šio darbuotojo elgesio (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Altun*, C-337/07, EU:C:2008:744, 56, 57 ir 59 punktus). Taigi Teisingumo Teismas iš esmės nusprendė, kad sukčiavimas, dėl kurio prarandama darbuotojo turko teisę gyventi šalyje, negali turėti įtakos jo šeimos narių savarankiškai teisei gyventi šalyje.
- 70 Vis dėlto svarbu pažymėti, kad bylos aplinkybės, dėl kurių buvo priimtas minėtas sprendimas, skiriasi nuo pagrindinėje byloje nagrinėjamų aplinkybių. Iš tiesų pagal Sprendimo Nr. 1/80 7 straipsnio pirmą pastraipą darbuotojo turko šeimos nariai įgyja savarankišką teisę gyventi šalyje pragyvenę trejus metus priimančiojoje valstybėje narėje, ir nereikia pateikti prašymo šiuo tikslu. Taigi Teisingumo Teismas neišdėstė nuomonės dėl pasekmių, kurių atsirastų atitinkamų asmenų teisėms dėl suklastotų dokumentų, pagrindžiančių tokią prašymą, naudojimo.
- 71 Nagrinėjamu atveju iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami sprendimai, kuriais valstybės sekretorius panaikino motinai ir sūnui išduotus ilgalaikio gyventojų leidimus gyventi šalyje, buvo grindžiami visų pirma tuo, kad suklastoti tėvo įdarbinimą patvirtinantys dokumentai buvo pateikti kartu su motinos ir sūnaus prašymu gauti ilgalaikio gyventojų statusą, siekiant įtikinti, kad jie turi nuolatinį, reguliariai gaunamą ir pakankamą lėšų, nes, kaip jau buvo išdėstyta šio sprendimo 59 punkte, įgyti tokią statusą įmanoma tik pateikus tokią prašymą.
- 72 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pagal Direktyvos 2003/109 9 straipsnio 1 dalies a punktą trečiosios šalies pilietis netenka šioje direktyvoje numatyto ilgalaikio gyventojų statuso, jeigu nustatoma, kad šio statuso įgijimas grindžiamas suklastotais dokumentais, net jei šis trečiosios šalies pilietis ir nežinojo apie apgaulingą šių dokumentų pobūdį.
- 73 Vis dėlto ilgalaikio gyventojų statuso praradimas savaime nereiškia, kad atitinkamas asmuo taip pat praranda teisę gyventi priimančiojoje valstybėje narėje, kuria remdamasis jis pateikė prašymą šiam statusui gauti pagal Direktyvos 2003/109 7 straipsnio 1 dalį ir jį gavo pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, nepaisant to, ar ši teisė gyventi šalyje jau buvo įgyta pagal nacionalinę, ar pagal Sąjungos teisę. Taigi, kaip matyti iš Direktyvos 2003/109 9 straipsnio 7 dalies, minėto statuso praradimas savaime nereiškia, jog asmuo turi būti išsiųstas iš tos valstybės narės teritorijos. Jeigu, kaip pagrindinėje byloje, atitinkami asmenys, t. y. motina ir sūnus, įgijo ilgalaikio gyventojų statusą remdamiesi pagal Direktyvą 2003/86 suteikta teise gyventi šalyje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kaip nurodyta šio sprendimo 56 punkte, turi patikrinti, ar remiantis šios direktyvos 17 straipsniu turi būti paliktas galioti šiems asmenims pagal šią direktyvą išduotas leidimas gyventi šalyje.
- 74 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/109 9 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, jei ilgalaikio gyventojų statusas trečiosios šalies piliečiams buvo suteiktas remiantis suklastotais dokumentais, tai, kad šie piliečiai nežinojo apie šių dokumentų apgaulingą pobūdį, nedraudžia atitinkamai valstybei narei pagal šią nuostatą panaikinti šio ilgalaikio gyventojų statuso.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 75 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą 16 straipsnio 2 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, kai suklastoti dokumentai buvo pateikti siekiant trečiosios šalies piliečio šeimos nariams gauti leidimus gyventi šalyje, tai, kad šie šeimos nariai nežinojo apie šių dokumentų apgaulingą pobūdį, netrukdo atitinkamai valstybei narei, laikantis šios nuostatos, panaikinti šių leidimų gyventi šalyje. Vis dėlto pagal šios direktyvos 17 straipsnį kompetentingos nacionalinės institucijos privalo iš anksto individualiai išnagrinėti atitinkamo šeimos nario situaciją, proporcingai ir pagrįstai įvertindamos visus esamus interesus.
2. 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos direktyvos 2003/109/EB dėl trečiųjų valstybių piliečių, kurie yra ilgalaikiai gyventojai, statuso 9 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad tuo atveju, jei ilgalaikio gyventojų statusas trečiosios šalies piliečiams buvo suteiktas remiantis suklastotais dokumentais, tai, kad šie piliečiai nežinojo apie šių dokumentų apgaulingą pobūdį, nedraudžia atitinkamai valstybei narei pagal šią nuostatą panaikinti šio ilgalaikio gyventojų statuso.

Parašai.